

Definicje utworów audiowizualnych

1. Podstawowe rodzaje utworów audiowizualnych o charakterze paradokumentalnym

SERIAL

PARADOKUMENTALNY rodzaj serialu telewizyjnego utrzymanego w konwencji filmu dokumentalnego, przedstawiający prawdziwe lub stylizowane na prawdziwe zdarzenia, odgrywane często przez amatorów. Serial paradokumentalny jest realizowany według określonego formatu fabularnego ograniczającego twórcze możliwości scenarzysty. Częstym zabiegiem stosowanym w tego typu serialach są przerywające akcję monologi do kamery, których zadaniem jest wyjaśnienie motywacji działań bohaterów. Technika ta pozwala na znaczne uproszczenie scen aktorskich. Prezentowane w serialu paradokumentalnym sytuacje zazwyczaj są opatrywane komentarzem zza kadru, który określa miejsce i czas akcji, objaśnia fabułę, przedstawia bohaterów itp. Struktura narracyjna wymusza określone reakcje i dialogi.

Wśród rodzajów seriali paradokumentalnych rozróżniamy:

DOCU CRIME – serial paradokumentalny posiadający cechy dokumentu i kryminału. Seriale typu docu-crime opowiadają o pracy policjantów i detektywów rozwiązujących kryminalne zagadki;

FABULARYZOWANA REKONSTRUKCJA SĄDOWA (court-show) – serial, którego odcinki stanowią inscenizację rozprawy sądowej. Odcinki tego rodzaju serialu paradokumentalnego kręcone są w tej samej scenografii przedstawiającej salę rozpraw. Artyści wykonawcy w przypadku tego rodzaju serialu są umieszczeni w sztywnych strukturach narracyjnych, bez przygotowanych dialogów lub z jedynie zarysowanymi dialogami;

SCRIPTED – DOCU, SCRIPT REALITY – serial paradokumentalny o charakterze obyczajowym. Artyści wykonawcy w przypadku tego rodzaju serialu są umieszczeni w sztywnych strukturach narracyjnych, bez przygotowanych dialogów lub z jedynie zarysowanymi dialogami. W tego rodzaju produkcjach stosowane są często techniki wywiadu, inscenizacji, komentarza z offu, rekonstrukcji zdarzeń, a fabuła każdego odcinka na ogół stanowi odrębną całość.

W ramach tego gatunku funkcjonują różne warianty obsad aktorskich:

- a) serial paradokumentalny ze stałą obsadą aktorską – stała jest obsada wiodącej grupy aktorów i zmienna obsada grupy epizodystów – często amatorów;
- b) ze zmienną obsadą aktorską – inna obsada dla każdego odcinka.

2. Podstawowe rodzaje innych utworów audiowizualnych

FILM FABULARNY utwór audiowizualny, przedstawiający historię o charakterze fikcyjnym, której konstrukcja sprowadza się do ciągu zdarzeń i motywów tworzących fabułę. Film fabularny, bez względu na to w jakim stopniu opiera się na autentycznych wydarzeniach lub postaciach, kreuje rzeczywistość wyobrażeniową na postawie gry aktorów i w oparciu o zawierający opis scen i dialogów aktorskich scenariusz. Długość filmów fabularnych może być różna, od krótkometrażowych (nawet kilkuminutowych), do pełnometrażowych produkcji (trwających ponad 100 min). W zależności od rodzaju medium, dla którego film był pierwotnie zrealizowany rozróżniamy:

- a) filmy kinowe
- b) filmy telewizyjne
- c) filmy internetowe

Dodatkowo wyróżniamy kategorię:

- d) **inne filmy fabularne** – obejmującą filmy fabularne aktorskie nieuwzględnione w powyższych kategoriach np.: studenckie etudy filmowe, filmy krótkie, filmy hybrydowe (łącznie różne gatunki filmowe np. film fabularny z animacją), eksperymenty filmowe.

SPEKTAKL TEATRU TELEWIZJI

widowisko telewizyjne z udziałem aktorów, formą wywodzące się z teatru, oparte na istniejących lub specjalnie napisanych utworach dramatycznych. Do tej kategorii należą również filmowe rejestracje spektakli teatralnych wykonywanych na żywo lub przygotowanych specjalnie z myślą o nadaniu w telewizji.

DOKUMENT FABULARYZOWANY

film lub serial dokumentalny zawierający sceny będące próbą rekonstrukcji prawdziwych zdarzeń, często historycznych z aktorami grającymi autentycznych bohaterów możliwie realistycznej scenografii

SERIAL TELEWIZYJNY utwór audiowizualny nadawany w telewizji w formie cyklu odcinków, utrzymany w określonej konwencji (np. dramatu, komedii, science-fiction, horroru). Seriale telewizyjne dzielimy na:

- a) seriale fabularne;
- b) seriale dokumentalne;
- c) seriale animowane;

Serial telewizyjny fabularny może być cyklem filmów:

- tworzących wspólną fabułę, w którym gra wiodąca grupa aktorów, a poszczególne odcinki nie mają wyrazistego zakończenia;
- stanowiącym serię z tą samą grupą wiodących postaci, ale przedstawiającym w każdym odcinku odrębną fabułę;
- cyklem filmów, z których każdy przedstawia inną fabułę i posiada różną obsadę.

Innymi formami serialu telewizyjnego wyodrębnionymi dla potrzeb dokonywania repartycji wynagrodzeń aktorskich są:

- telenowela
- sitcom
- mini serial
- serial paradokumentalny

TELENOWELA

serial telewizyjny w postaci cyklu telewizyjnych filmów fabularnych nie dłuższych niż 30 minut, które cechuje:

- a) otwarta wielowątkowa konstrukcja fabularna grana przez grupę wiodących aktorów. Telenowela może mieć potencjalnie nieskończoną liczbę odcinków,
- b) premierowe odcinki emitowane są zwykle częściej niż raz w tygodniu.

SITCOM

serial telewizyjny komediowy, w którym dominuje tzw. humor słowny i sytuacyjny. Akcja rozgrywa się głównie w jednym lub kilku pomieszczeniach zbudowanych na hali zdjęciowej. Każdy odcinek ma swój temat. Długość każdego odcinka zwykle nie przekracza 39 min. Charakterystyczne dla tego gatunku są wmontowane do filmu reakcje publiczności z offu.

MINI SERIAL

rodzaj serialu telewizyjnego, charakteryzujący się krótkim czasem trwania (do 9 minut), reklamujący określone produkty, promujący wydarzenia lub produkowany na użytek kampanii społecznych.

UTWÓR AUDIOWIZUALNY

DUBBINGOWANY

utwór audiowizualny, w którym na etapie postprodukcji, artyści wykonawcy/ aktorzy podłożyli głosy do nagranych materiału

Utwory audiowizualne dubbingowane dzielimy na:

- a) filmy fabularne dubbingowane
- b) seriale fabularne dubbingowane
- c) filmy animowane dubbingowane
- d) seriale animowane dubbingowane
- e) film hybrydowy (łączy różne gatunki np.: film fabularny i animację)